

Inspirovanost Písma

**Jak rozumět tomu,
že Bible je Boží slovo**

**DAN DRÁPAL
JIŘÍ HEDÁNEK**

Inspirovanost Písma

Jak rozumět tomu,
že Bible je Boží slovo

DAN DRÁPAL
JIŘÍ HEDÁNEK

Nakladatelství KMS

Praha 2013

© Mgr. Dan Drápal, © Mgr. Jiří Hedánek

Vydalo Nakladatelství KMS, s. r. o.

Primátorská 41, 180 00 Praha 8

První vydání – 2013

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této knihy nesmí být bez písemného svolení vydavatele reprodukována nebo šířena v žádné podobě elektronické ani mechanické, včetně fotokopii, nahrávek či zařízení do informačních sítí nebo vyhledávacích systémů.

ISBN 978-80-87904-17-6

Předmluva

Z rozhovorů s evangelikálními křesťany vím už dlouho o potřebě vysvětlení, co rozumíme tvrzením, že Bible je inspirována Duchem svatým. Rozhodl jsem se tedy sepsat krátké pojednání na toto téma. Když jsem svůj záměr konsultoval s přítelem Jiřím Hedánkem, poslal mi delší článek, který sepsal již v roce 1999. Původně jsem se domníval, že látku z jeho článku nějak zapracuji do svého spisu; článek mi ale připadá tak dobrý a zajímavý, že si zaslouží zveřejnit v plném znění.

Čtenář tedy dostává do ruky dvojí pojednání na téže téma. Každé z nich volí poněkud jiný přístup. Jsem přesvědčen, že naše pojetí není v rozporu a navzájem se doplňuje.

*Dan Drápal,
září 2013*

Obsah

Předmluva	3
Inspirovanost Písma – co to vlastně je?	
(Dan Drápal)	7
Úvod	7
Bůh, který mluví	10
Bůh k nám mluví – ale jak?	11
Inspirace – co to vlastně je?	14
Proč nám bylo Písmo dáno?	17
Koho a jak Bible oslovuje	20
Bible a Duch svatý	22
Setkání s pravdivostí Písma	26
Setkání s fundamentalismem	29
Je Bible Božím Slovem?	32
Spolehlivost biblického textu	36
Problém překladů	38
Zbožnost překladů – a překladatelů	43
Boží Slovo má více rovin	47
Dobová podmíněnost?	48
Mohu se tedy na Bibli spolehnout?	50
Bible bez Ducha	51
Písmo – náš chléb	53
Inspirace Písma – není co řešit?	
(Jiří Hedánek)	55
Názory na inspiraci	55
Religionistické inspirace	57
Dynamické inspirace	59
Existencialistické inspirace	61

Teorie omezené inspirace souhrnně	63
Plná verbální inspirace	65
Biblický pohled	68
Diskuse	71
Problémy	74
Doslovnost	74
Reálie	82
Lidská složka	84
Obtíže	91
logos—réma	98
Literatura	102

Inspirovanost Písma – co to vlastně je?

Dan Drápal

Úvod

Bible stále zůstává nejprodávanější knihou na světě. Díky Wycliffově společnosti (přesněji řečeno: především, ale nejenom díky této společnosti) vznikají stále nové překlady do jazyků, v nichž Bibli dosud nebylo možno číst. O síle jejího vlivu tedy nemůže být sporu. Můžeme si ale klást otázku, jaké povahy je tento vliv?

Bible není jediná „svatá kniha“. Z jiných „posvátných textů“ je bezesporu nejznámější Korán, svatá kniha muslimů. Literárně má Korán zcela odlišný charakter. Muslimové věří v jeho inspirovanost, stejně jako (někteří) křesťané věří v inspirovanost Písma.

Na rozdíl od Bible ovšem Korán nesmí být jakýmkoli způsobem zpochybňován. Může být pouze vykládán. Nebyl nikdy vystaven tomu, čemu se mezi teology říká „biblická kritika“.

Bible je zhruba od počátku novověku vystavena nejrůznějším útokům. Mnozí lidé, kteří se považují za křesťany, v její inspirovanost nevěří. Používají formulace „Bible je lidským svědectvím o Božím slovu“ nebo formulace podobné. O těchto křesťanech hovořím zpravidla jako o „liberálních křesťanech“. Nemá to být nadávka ani urážka. Uznávám, že je to určitá nálepka, jsem ochoten diskutovat o tom, zda by jiné označení nebylo vhodnější, ale přinejmenším pro účely tohoto spisku volím toto označení pro lidi, kteří na inspirovanost Bible nevěří.

Na druhém konci spektra jsou lidé, které nazývám „extrémními fundamentalisty“. Ti věří v inspirovanost Písma a inspirovanost je pro ně v podstatě totožná s neomylností. Jsou obvykle přesvědčeni, že záměrem Ducha svatého bylo předat lidstvu naprosto spolehlivý a neomylný text. Pokud se vůbec zabývají existencí tzv. různoctení (k tomuto pojmu, důležitějšímu pro Nový než pro Starý zákon, se ještě dostaneme), předpokládají, že jedno z těchto čtení je „to pravé“, a úkolem odborníků je zjistit, které to je. Biblickou kritiku zpravidla zcela odmítají.

Člověk znalý poměrů ovšem nemůže nepostřehnout, že extrémní fundamentalisté bývají často velmi nedůtkliví a nesnášenliví a zpravidla nevykazují známky Ducha Kristova. Aby čtenář věděl, co mám na mysli, dovolím si ocitovat událost, kterou zakusil známý biblický učitel Warren Wiersbe a již uvádí Dallas Willard ve své knize *Obnova srdce*:

Warren Wiersbe líčí, jak jej oslovil starší muž ze sboru, kde měl Wiersbe kázat. Tomuto muži vadilo, že Wiersbe někdy cituje Písmo v jistém oblíbeném překladu. Warren odpověděl: „Když píšu, pak cituji z toho překladu, který nejlépe vystihuje dané místo Písma. To však neznamená, že souhlasím s daným překladem jako s celkem.“ Onen starší muž téměř křičel: „Já tady nebudu sedět a poslouchat někoho, kdo si vůbec nevází Božího Slova!“ Pak se „otočil a v hněvu téměř vyběhl z budovy – v rozporu s Biblií, o níž se domníval, že ji hájí.“¹

Později se pokusím přinést určitou hypotézu, proč bývají extrémní fundamentalisté někdy takto nedůtkliví.

Josh McDowell ve své knize *Důkaz, který volá po rozhodnutí (Evidence that Demands a Verdict)* uvádí pět znaků kanonicity biblických spisů. Jsou to *autoritativnost* (spis si činí vnitřní či vnější nárok, že je inspirován Bohem), *prorocký ráz* (sepsal spis Boží muž?), *autenticita* (otcové církve se řídili pravidlem „jsou-li pochybnosti, spis vyřaď“), *katolicita* (spis byl přijímán křesťany po celém známém světě) a *dynamičnost*. Pod tímto znakem má na mysli skutečnost, že Bible v průběhu dějin i v současnosti měnila a mění lidské životy. Je-li pro mě něco důkazem inspirovanosti Písma, pak je to právě tato skutečnost.

¹ Z článku „We Grow in an Atmosphere of Love“ („Rosteme v atmosféře lásky“), který je výtahem z 10. kapitoly knihy Warrena Wiersbeho *Being a Child of God (Co znamená být Božím dítětem)*. Citováno dle Dallas Willard, *Obnova srdce* (Praha, Návrat domů 2012).

Bůh, který mluví

Když s lidmi hovoříte o Bohu, narazíte – v České republice možná ještě častěji než jinde – na lidi, kteří říkají: „Já v Boha nevěřím, ale uznávám, že něco nad námi musí být.“ Jiní lidé sice říkají, že věří v Boha, ale pod „Bohem“ si představují nějakou „neosobní sílu“ nebo „energií“ či něco podobného. V osvícenství byli poměrně rozšíření deisté, kteří Boha chápali jako první příčinu. Uznávali, že Bůh stvořil svět, ale byli přesvědčeni, že jakmile se svět jednou „rozběhl“, Bůh už do něj nezasahuje.

K základům křesťanské víry patří, že Bůh je osoba. My křesťané jsme přesvědčeni, že Bůh myslí, má vůli a city. Víme zajisté o tom, že jeho myšlení je jiné než myšlení lidské: *„Vždyť moje myšlení nejsou myšlení vaše, ani vaše cesty nejsou cesty mé, je Hospodinův výrok. Neboť jako jsou nebesa vyšší než země, tak jsou mé cesty vyšší než cesty vaše a má myšlení vyšší než myšlení vaše“* (Iz 55,8–9). Přesto však můžeme mluvit o Božím myšlení.

Trojčinné učení chápu jako vyjádření Božího zjevení toho, že *vztahy* jsou v samé podstatě Boží. Bůh je jediný, a v podstatě jeho bytosti je vztah Otce, Syna a Ducha.

A tento Bůh stvořil člověka, aby s ním mohl mít vztah.

O Bohu je v prologu Janova evangelia řečeno, že je *slovo*. Tento výrok je nesmírně důležitý, ovšem rovněž nesamozřejmý. Obsah slova *slovo* je totiž poněkud jiný v češtině, řečtině či hebrejštině.